

Tammela Minerals Oy
c/o Kalliolaw Asianajotoimisto Oy
Eteläranta 12
00130 HELSINKI

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Somero 1 - 12

Hakija Tammela Minerals Oy
Helsinki

Yhteystiedot:
Kalliolaw Asianajotoimisto Oy
Eteläranta 12
00130 HELSINKI
puh. 09 6812 930

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtausoikeuden nojalla.

Valtausoikeutta on haettu viideksi (5) vuodeksi.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 8.9.2010 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Valtaushakemus on siirretty alkuperäiseltä hakijalta, Nortec Minerals Oy:ltä Tammela Minerals Oy:lle 7.3.2011.

Hakemuksesta on pyydetty lisäselvityksiä 9.9.2010.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 5.10.2010 Natura 2000 -selvitys; tila-, maanomistaja-, rajanaapuri- ja pinta-alatiedot; esteettömyystodistus
- 5.5.2011 maanomistaja- ja rajanaapuritiedot
- 24.4.2012 esteettömyystodistus
- 11.3.2014 uusi kartta

Hakemuksen käsittely

Hakija on samanaikaisesti hakenut valtausta usealle vierekkäin/lähekkäin sijaitsevalle alueelle.

Haetut alueet muodostavat yhden kokonaisuuden, joka käsitellään yhtenä hakemuksena. Samat henkilöt voivat olla asianosaisia samoin perustein usean alueen osalta. Hakijan toimittamassa esteettömyystodistuksessa, kaivoskivennäisiä koskevassa otaksumassa tai tutkimusten arvioitua määrää ja laatua koskevassa selvityksessä ei eritellä asioita yksittäisten valtausalueiden osalta. Haettu aluekokonaisuus käsitellään ja ratkaistaan yhdellä päätöksellä.

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:
Jokioinen (169), Somero (761), Tammela (834)

KaivNro 9050/1; valtausalueen nimi: Somero 1

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
834-444-1-120	Suontaka	Torro	2,64
834-444-1-123	Pursionmetsä	Torro	7,43
834-444-1-124	Vaihtomaa	Torro	2,20
834-444-1-128	Hakala	Torro	6,00
834-444-1-23	Pursio	Torro	1,72
834-444-1-39	Välimaa	Torro	1,46
834-444-1-42	Perämetsä	Torro	3,40
834-444-1-57	Mänkilä	Torro	10,17
834-444-2-6	Saloniemi	Torro	0,56
834-444-2-9	Lammasmäki	Torro	1,90
834-444-3-4	Kuru	Torro	0,10
834-444-4-89	Keskipomppu	Torro	0,68
834-444-5-21	Kantola	Torro	6,38
834-444-5-46	Ali-Rekola	Torro	1,27
834-444-5-62	Perkiö	Torro	4,00
834-444-5-66	Metsälohko	Torro	6,62
834-444-5-79	Yli-Rekola	Torro	7,60
834-444-5-95	Haapasalo	Torro	19,59
834-874-1-0	Mustialan yhteismetsä	Yhteismetsät	4,85
		Yhteensä ha	88,57

KaivNro 9050/2; valtausalueen nimi: Somero 2

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
834-444-11-1	Keski-Pomppu II	Torro	4,10
834-444-1-115	Riitala	Torro	7,56
834-444-1-116	Hirvihuhta	Torro	7,30

834-444-1-121	Mänki	Torro	1,14
834-444-1-123	Pursionmetsä	Torro	4,05
834-444-1-124	Vaihtomaa	Torro	10,02
834-444-1-25	Riukanmäki	Torro	9,21
834-444-1-39	Välimaa	Torro	3,03
834-444-1-40	Metsäranta I	Torro	12,99
834-444-1-42	Perämetsä	Torro	0,90
834-444-4-49	Muorinkorpi	Torro	2,11
834-444-4-74	Ali-Pomppu	Torro	0,52
834-444-4-84	Vaarinkorpi	Torro	0,01
834-444-4-89	Keskipomppu	Torro	0,87
834-444-5-60	Riihihuhta	Torro	1,35
834-444-5-70	Rinnehuhta	Torro	2,51
834-444-5-79	Yli-Rekola	Torro	6,08
834-444-5-95	Haapasalo	Torro	3,27
834-874-1-0	Mustialan yhteismetsä	Yhteismetsät	4,21
		Yhteensä ha	81,23

KaivNro 9050/3; valtausalueen nimi: Somero 3

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
834-444-1-102	Peltomaa	Torro	1,92
834-444-11-1	Keski-Pomppu II	Torro	1,49
834-444-1-114	Peltola	Torro	6,25
834-444-1-115	Riitala	Torro	2,88
834-444-1-116	Hirvihuhta	Torro	0,48
834-444-1-129	Mänkiranta	Torro	0,11
834-444-1-130	Honkola	Torro	2,41
834-444-1-40	Metsäranta I	Torro	11,08
834-444-4-49	Muorinkorpi	Torro	0,07
834-444-4-74	Ali-Pomppu	Torro	0,09
834-444-4-84	Vaarinkorpi	Torro	2,19
834-874-1-0	Mustialan yhteismetsä	Yhteismetsät	6,13
		Yhteensä ha	35,10

KaivNro 9050/4; valtausalueen nimi: Somero 4

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
834-444-11-1	Keski-Pomppu II	Torro	1,67
834-444-11-4	Kuusimäki	Torro	2,34
834-444-1-40	Metsäranta I	Torro	2,91
834-444-1-41	Mäenpää	Torro	0,23
834-444-16-3	Niittylä	Torro	6,83
834-444-4-37	Nuppumaa	Torro	1,69

KaivNro

9050

4 (8)

834-444-4-41	Lepistö	Torro	1,45
834-444-4-74	Ali-Pomppu	Torro	9,28
834-444-4-82	Vesala	Torro	0,16
834-444-4-83	Erkkilä	Torro	0,32
834-444-4-89	Keskipomppu	Torro	5,14
834-444-5-95	Haapasalo	Torro	2,20
		Yhteensä ha	34,22

KaivNro 9050/5; valtausalueen nimi: Somero 5

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
834-444-1-102	Peltomaa	Torro	4,23
834-444-1-114	Peltola	Torro	0,77
834-444-1-117	Rajapelto	Torro	3,00
834-444-1-119	Koivisto	Torro	0,08
834-444-1-130	Honkola	Torro	2,40
834-444-1-40	Metsäranta I	Torro	0,04
834-444-1-41	Mäenpää	Torro	0,50
		Yhteensä ha	11,02

KaivNro 9050/6; valtausalueen nimi: Somero 6

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
834-414-8-85	Sällinmaa	Kojo	0,08
834-444-11-1	Keski-Pomppu II	Torro	1,15
834-444-1-117	Rajapelto	Torro	1,26
834-444-1-41	Mäenpää	Torro	12,13
834-444-18-2	Lehtisaari	Torro	0,13
834-444-4-37	Nuppumaa	Torro	0,03
834-444-4-41	Lepistö	Torro	0,21
834-444-4-74	Ali-Pomppu	Torro	3,74
834-444-5-95	Haapasalo	Torro	8,28
		Yhteensä ha	27,01

KaivNro 9050/7; valtausalueen nimi: Somero 7

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
169-410-1-55	Satuli	Vaulammi	1,21
834-414-8-86	Rajamaa II	Kojo	0,55
834-444-1-102	Peltomaa	Torro	0,87
834-444-18-2	Lehtisaari	Torro	5,20
		Yhteensä ha	7,83

KaivNro 9050/8; valtausalueen nimi: Somero 8

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
169-410-1-55	Satuli	Vaulammi	8,22
169-410-1-99	Mutala	Vaulammi	1,27
761-418-1-20	Alhomäki	Ollila	9,10
761-418-1-26	Haapamäki	Ollila	0,38
761-418-4-13	Alho	Ollila	0,19
761-418-4-3	Suoranta	Ollila	14,91
761-418-7-1	Koivula	Ollila	0,27
761-430-6-48	Alho	Sylvänä	17,97
761-430-6-69	Kivistönharmaa	Sylvänä	0,14
761-430-6-70	Harmaa	Sylvänä	0,10
		Yhteensä ha	52,55

KaivNro 9050/9; valtausalueen nimi: Somero 9

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
169-410-1-106	Saarenmaa	Vaulammi	0,44
169-410-1-160	Ojanranta	Vaulammi	0,42
169-410-1-161	Suonperä	Vaulammi	6,10
169-410-1-355	Unka	Vaulammi	0,03
169-410-1-388	Esiaho	Vaulammi	8,95
169-410-1-51	Rauhala	Vaulammi	16,41
169-410-1-53	Kantola	Vaulammi	0,90
169-410-1-55	Satuli	Vaulammi	4,62
169-410-1-99	Mutala	Vaulammi	19,65
761-418-1-20	Alhomäki	Ollila	1,51
761-418-1-26	Haapamäki	Ollila	2,96
761-418-7-1	Koivula	Ollila	22,81
		Yhteensä ha	84,80

KaivNro 9050/10; valtausalueen nimi: Somero 10

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
169-410-1-55	Satuli	Vaulammi	4,93
		Yhteensä ha	4,93

KaivNro 9050/11; valtausalueen nimi: Somero 11

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
834-444-16-3	Niittyä	Torro	2,86
834-444-4-15	Vanha-Pomppu	Torro	2,81
834-444-4-74	Ali-Pomppu	Torro	0,13
834-444-4-89	Keskipomppu	Torro	1,68
		Yhteensä ha	7,48

KaivNro 9050/12; valtausalueen nimi: Somero 12

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
761-418-1-20	Alhomäki	Ollila	0,33
761-418-2-59	Paavola	Ollila	7,82
761-418-7-1	Koivula	Ollila	55,57
		Yhteensä ha	63,72

Valtausalueiden pinta-ala on yhteensä 498,46 ha.

Valtauskohtaiset kiinteistöjen rajat ilmenevät päätöksen liitteenä olevasta kartta-aineistosta.

Alueesta tarkemmin

Haetut valtausalueet sijaitsevat Natura 2000 - verkostoon kuuluvan Torronsuon kansallispuiston (FI0344002) läheisyydessä.

Alueella on ollut aikaisempia valtausoikeuksia (kaivosrekisterinumerot 3876, 3991, 7303, 7482 ja 7483), joista viimeksi voimassa olleet ovat rauenneet 11.12.2008.

Valtaushakemuksesta kuultaessa käytetyissä kartoissa valtausalue on virheellisesti näkynyt haettua suurempana alueiden Somero 1-4 ja Somero 8-9 osalta, koska ko. kartoissa ei ollut rajattu eräitä rakennuspaikkoja em. alueista. Kuultaessa käytetyt virheelliset pinta-alat eivät edellytä hakemuksen laittamista uudelleen kuultavaksi ennen päätöksentekoa, koska alueiden, joille päätöksellä valtausoikeuksia myönnetään, pinta-ala ei ole korjaamisen myötä kasvanut vaan pienentynyt verrattuna kuultaessa käytettyihin pinta-aloihin.

Esteettömyystodistus

Hakemusasiakirjat sisältävät kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 3-kohdassa tarkoitetun selvityksen. Haetulla alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n mukaisia valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: kulta.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on 17.7.2013 lähetetty ilmoitus maanomistajille asianosaisten kuulemista varten sekä lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituille tahoille.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 30.8.2013 saakka alueen kunnanvirastossa ja Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 30.8.2013.

Hakemuksen vireillä olosta on ilmoitettu:
22.7.2013 Virallisessa lehdessä
22.7.2013 Forssan Lehdessä

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Hakija on kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtauskelpoinen.

Tukes hyväksyy valtaushakemuksen seuraavin, liitteessä 3 esitetyin määräyksin sekä antaa hakijalle valtaajana tähän päätökseen sisältyvät seuraavat valtauskirjat:

1. Kaivosrekisterinumero 9050/1	Somero 1
2. Kaivosrekisterinumero 9050/2	Somero 2
3. Kaivosrekisterinumero 9050/3	Somero 3
4. Kaivosrekisterinumero 9050/4	Somero 4
5. Kaivosrekisterinumero 9050/5	Somero 5
6. Kaivosrekisterinumero 9050/6	Somero 6
7. Kaivosrekisterinumero 9050/7	Somero 7
8. Kaivosrekisterinumero 9050/8	Somero 8
9. Kaivosrekisterinumero 9050/9	Somero 9
10. Kaivosrekisterinumero 9050/10	Somero 10
11. Kaivosrekisterinumero 9050/11	Somero 11
12. Kaivosrekisterinumero 9050/12	Somero 12

Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille

Tukesin antamat määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille on esitetty liitteessä 3.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on esitetty liitteessä 3.

Malminetsinnän aloittaminen

Tutkimus valtausalueilla on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n nojalla sallittu vasta, kun tämä päätös on saanut lainvoiman sekä ensimmäisen vuoden valtauskorvaus on maksettu maanomistajille.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 € ja tähän päätökseen sisältyvästä kustakin valtauskirjasta perittävä maksu on 400 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmään. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan Forssan Lehti -sanomalehdessä ja Virallisessa lehdessä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 50 52127.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Meeri Myllykangas
ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1: Otaksuman perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 4: Valitusosoitus

Liite 5: Lista asianosaisista

Liite 6: Kartta valtausalueista

Liite 7: Päätökseen sisältyvät valtauskirjat valtausalueittain toimitetaan ainoastaan hakijalle sekä osana julkista kuulutusta

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Nortec Minerals Oy:llä on ollut Someron projektialueella yhtenäinen, noin 23 600 hehtaarin kokoinen varausalue. Somero-projekti on kultaprojekti, jonka tavoitteena on suorittaa malminetsintää kvartsijuoniverkostoon ja porfyryisiin intruusioihin liittyvillä kultaesiintymillä. Tutkimustoimet ovat keskittyneet GTK:n tekemien tutkimusten kokoamiseen ja analysointiin. Tämän perusteella on valittu lupaavia kohteita, joille nyt haetaan valtauksia.

Hakijalle on selvää, että Someron projektialue voi muodostua taloudellisesti merkittäväksi ja potentiaalsiin kultamineralisaatioihin kohdistuvat lisätutkimukset ovat perusteltuja.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Yhtiö aikoo suorittaa alustavaa malminetsintää Riukasta Satulinmäkeen ulottuvalla alueella. Kyseisellä alueella GTK on tehnyt aiemmin suppean määrän tutkimuskairauksia. Malminetsintän painopisteenä on muuttuneissa hiertovyöhykkeissä sijaitsevat kvartsijuonisysteemit sekä niiden ulkopuolella olevat turmaliini- ja arseenikiisupitoiset uraliittiporfyry-intruusiot. Tutkimusten tavoitteena on kultapitoisten vyöhykkeiden tunnistaminen ja rajaaminen. Alustava tutkimussuunnitelma koostuu seuraavista vaiheista:

1. Vanhan geologisen ja malminetsintätiedon kokoaminen ja analysointi (GTK:n suorittamat kartoitukset, näytteenotot ja kairaukset)
2. Vanhojen aerogeofysikaalisten mittaustulosten uudelleenprosessointi ja arviointi
3. Maastokäynnit; vanhojen kallioperäkartoitushavainto- ja näytteenottoaikojen tarkastaminen
4. Geokemiallinen näytteenotto. Lupaavimmilla alueilla suoritetaan geokemiallinen näytteenotto pohjamoreenista ja kallionpinnasta. Geokemiallisten anomalioiden avulla määritetään kairauskohteet.
5. Kallioperän tutkimuskairaus

Vaiheet 1, 2 ja 3 (ja maanomistajaluvista riippuen myös vaihe 4) on jo käynnistetty. Tutkimusohjelman vaihe 5 tullaan toteuttamaan, kun kultapotentialiset alueet on määritelty ja valtauskirjat alueelle on myönnetty.

Hakija on selvittänyt, että suunnitellut malminetsintätoimet eivät vaaranna merkittävästi tai ollenkaan läheisen Torronsuon kansallispuiston ekosysteemiä tai sen luontoarvoa. Malminetsintätoimenpiteet pitäisivät sisällään timanttikairausta sekä moreeni- ja litogeokemiallista näytteenottoa. Timanttikairaukset eivät ulotu kansallispuiston alueelle eikä niissä kallioperän ylimmän osan (0-100m) perusrakenteisiin aiheuteta sellaisia pysyväluonteisia muutoksia, joilla voisi olla vaikutuksia esimerkiksi pohjaveden kemialliseen koostumukseen. Moreeni- ja litogeokemiallinen näytteenotto vaikuttaa maankamaraan ylipäätään 50 cm:iin. Valtauskokonaisuuden pohjaveden valumasuunta on Torronsuon kansallispuistosta poispäin. Hakija ei käsittele valtausalueellaan ympäristölle haitallisia kemikaaleja ja näytteenkäsittely suoritetaan ulkopuolisella, sertifioidulla laboratoriollla.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Jokioisten kunta

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan

1. että tutkimusluvan myöntämiselle ei ole kaivoslain perusteella estettä, ja
2. mahdolliset tutkimukset ja niiden perusteella tulevaisuudessa mahdollisesti käynnistyvä kaivostoiminta eivät saa häiritä tai vaarantaa alueella toimivien, kunnan oloissa merkittävien maatalousyriyten toimintaa.

Someron kaupunki

Someron kaupungin ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan, että Someron kaupungin alueella sijaitseviin valtausalueilla ei ole yleis- tai asemakaavaa, joka ohjaisi alueen käyttöä, eikä myöskään vireillä olevia yleis- tai asemakaavahankkeita. Salonseudun maakuntakaavassa alueet on osoitettu M-merkinnällä (maa- ja metsätalousvaltainen alue). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloukseen tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää myös jokamiehen oikeuden mukaiseen ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueita voidaan käyttää harkitusti myös haja-asutusluonteiseen pysyvään tai loma-asutukseen. Merkintään kohdistuu seuraava suunnittelumääräys: Olemassa olevien alueiden täydennykseksi ja laajennukseksi voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa pääasiallista käyttötarkoitusta kohtuuttomasti haittaamatta, sekä maisema- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mm. uutta pysyvää asumista ja, erityislainsäädännön ohjaamana, myös muita toimintoja.

Tammelan kunta

Tammelan kunnan ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Valtausalue sijoittuu aivan Torronsuon Kansallispuiston eteläpuolelle. Torronsuon kansallispuisto on Natura 2000 -alue. Torronsuo on harvinainen kohosuo, Etelä-Suomen suurimpia soita ja säilynyt lähes luonnontilaisena. Torronsuo on arvokas lintu-, hyönteis- ja lintulajistoltaan.
2. Tutkimustyöhön liittyvät toimenpiteet kuten kuivattaminen, kaivaminen, koelouhint, syväkairaus ja koerikastaminen tulee Torronsuon läheisyydessä toteuttaa siten, että ne eivät vaaranna Torronsuon vesitaloutta, luonnontilaisuutta ja Natura-arvoja.
3. Tammelan kunnan kaavoitusohjelmassa on merkitty aloitettavaksi osayleiskaavan laatiminen Torron kylään vuonna 2014.
4. Somero 1, Somero 2, Somero 3 ja Somero 4 alueille on lisätty karttaan yksi rakennuspaikka jokaiselle alueelle. Somero 8 alueelle lisätty kolme rakennuspaikkaa, Somero 9 alueelle lisätty kaksi rakennuspaikkaa ja Somero 12 alueelle lisätty 3 rakennuspaikkaa.

Tammelan kunta on kaivosviranomaisen pyynnöstä toimittanut lisätietoja edellä kohdassa 4. tarkoitetuista rakennuspaikoista. Lisäselvityksen mukaan alueilla Somero 1-3 on kullakin yksi rakennustunnukseton rakennus, alueella Somero 4 on 18.12.2008 valmistunut yhden asunnon talo, alueella Somero 8 on vuonna 1986 valmistunut kuivuri sekä 1920 ja 1972 valmistuneet yhden asunnon talot, alueella Somero 9 on yksi rakennustunnukseton rakennus

sekä vuonna 1952 valmistunut erillinen vapaa-ajan asunto ja vuonna 1950 valmistunut talousrakennus ja alueella Somero 12 on kolme rakennustunnuksetonta rakennusta.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Suunnitellulla valtausalueella on yksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka.

Alueella ei ole luokiteltuja pohjavesialueita.

Natura 2000 -verkosto

Suunnitellut valtausalueet sijaitsevat Natura 2000 -verkostoon kuuluvan Torronsuon kansallispuiston eteläpuolella, lähimmillään vain runsaan 50 metrin etäisyydellä kansallispuiston rajasta. Hakemuksiin on liitetty hakijan antama lisäselvitys, jonka mukaan suunnitellut malminetsintätoimet eivät merkittävästi tai ollenkaan heikennä Torronsuon luontoarvoja. Ottaen huomioon malminetsintätoimien luonteen ELY-keskus katsoo, että hankkeen tässä vaiheessa ei ole tarpeellista vaatia luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun arviointimenettelyn suorittamista. Edellä mainittu menettely tulee ajankohtaiseksi, mikäli hanke myöhemmin johtaa kaivospiirin perustamiseen.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Suunnitellulla valtausalueella ei ole luokiteltuja pohjavesialueita. Alueella ei ole luokiteltuja muinaisjäännöksiä. Alue ei ole Natura-alueella eikä luonnonsuojelualueella, eikä perusteilla olevalla luonnonsuojelualueella. Alueelta ei ole tiedossa olevia kalasääsken pesiä. Alueelta ei ole tiedossa olevia liito-oravia. Alue ei sijaitse valtakunnallisella maisema-alueella.

Asian edetessä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien esiintyminen tulisi kokonaisuudessaan selvittää ko. valtaushakemusalueilta.

Hakemuksen johdosta annetut mielipiteet

Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry.

Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry on paikallinen luonnonsuojeluyhdistys, jonka toimialuetta ovat mm. Somero, Tammela, Forssa ja Jokioinen.

Yhdistys lausuu seuraavaa:

Alueen luontoarvot:

Valtaushakemuksen alue rajautuu aivan Torronsuon kansallispuiston läheisyyteen. Torronsuo on poikkeuksellinen luontoalue Etelä-Suomessa.

Pääosin Torronsuon kansallispuistoon kuuluva Torronsuo on Rannikko-Suomen kermikeidasvyöhykkeen luonnonsuojelullisesti arvokkain suokokonaisuus ja Etelä-Suomen suurin luonnontilainen suo. Etenkin suon itäosa on maisemallisesti kaunis ja säilyttänyt hyvin alkuperäisen erämaisen luonteensa. Etelälaidalla on näköalakallioita ja edustavia kalliojyrkänteitä, joiden suhteelliset korkeuserot ovat paikoin 15-20 metriä. Torronsuo on 5-6 keidassuon kompleksi. Suurimmassa osassa aluetta suorakenne on selvästi konsentrinen. Turvetta on keskimäärin 6 m. Suon keskustaa hallitsevat keidasrämeet ja allikkoalueet,

laiteilla esiintyy nevoja ja nevakorpia sekä niiden luhtaisia variantteja. Suon suurperhoslajisto on valtakunnallisestikin monipuolinen.

Alueeseen kuuluva Talpianjärvi on vedenpinnan laskun seurauksena kehittynyt saraikko- ja pensaikkoniittyjen valtaamaksi luhdaksi, jonka luhtalinnusto on hyvin edustava. Järvi on kurjen pesimäaluetta ja muuton aikana siellä levähtävät ja ruokailevat myös joutsenet ja hanhet. Talpianjärven eteläpuolella on katajaketoja ja liito-oravan elinalue. Torronsuon aluetta käytetään ajoittain puolustusvoimien toimintaan. (Lähde: <http://www.ymparisto.fi/>)

On todennäköistä, että esitetyt tutkimukset maansiirtotöineen aiheuttaisivat huomattavaa haittaa mm. alueen suojelualueen suojeluarvoille, luonnon monimuotoisuuden suojelulle ja alueen virkistyskäytölle. Valtausalueiden tutkimukset voivat myös välillistä haittaa luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueille. Hakijan toimittamat lausunnot ja lisäselvitykset eivät mitenkään kiistä näiden haittojen olemassaoloa.

Haittavaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu (ei lainkaan). Lisäksi valtauksessa tehtävät toiminnot ja varsinaiset kaivostoiminnot tuhoavat Natura-alueen luontoarvoja. Luonnonsuojelulain 65 § toteaa: Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Edellä tarkoitettu vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä.

Näistä syistä katsomme että hanke on luonnonsuojelulain (mm. 65 §) vastainen.

Yhteenveto

Lounais-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry. vastustaa haetun luvan myöntämistä malmin etsimiseen ko. alueella.

Hakijan vastine

Hakija ei ole antanut vastinetta hakemuksesta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden johdosta.

Päätöksen perustelut

Yleisperustelut

Kaivoslain (621/2011) 178.2 §:ssä säädetään, että tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei kaivoslain (621/2011) 19 luvussa toisin säädetä.

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää lain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määrittämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä ole.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisena ja selvittämättömänä hylätä. Hakija voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetyt edellytykset.

Kaivoskivennäisten esiintymistä koskeva otaksunta sekä tutkimustoimenpiteiden arviointi on tehtävä jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Useita alueita koskeva hakemus voidaan käsitellä yhdellä kertaa.

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaan valtaajalla on oikeus lain 3 luvussa säädetyillä ehdoilla toimittaa valtausalueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi sekä tarpeen mukaan käyttää alueen ulkopuolellakin maata teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa.

Luonnonsuojelulain määräykset sekä Natura 2000 -verkostoon liittyvät alueet

Kaivoslain (503/1965) 71.2 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47-49, 55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvussa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Hakemuksen sekä saatujen lausuntojen perusteella voidaan arvioida, kun otetaan annetut lupamääräykset huomioon, etteivät tutkimukset edellytä luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyn suorittamista.

Poikkeaminen kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdassa tarkoitetusta määräajasta

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kaivosviranomaisen lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Alueelle on kohdistunut aikaisempia valtausoikeuksia, joista viimeksi voimassa olleet valtausoikeudet ovat rauenneet vuoden 2008 syksyllä. Hakemuksen vireille tullessa aikaisempien valtausoikeuksien raukeamisesta on siten kulunut alle viisi vuotta. Kaivoslaissa säädetystä viiden vuoden aikarajasta poikkeaminen on mahdollista kaivosviranomaisen luvalla. Huomioiden rauenneiden valtausoikeuksien raukeamisajankohdan, oikeuksien haltijoihin liittyvät tekijät ja olosuhteet kokonaisuudessaan kaivosviranomainen ei ole hakemuksen käsittelyn yhteydessä havainnut estettä poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää siten hakijalle valtausoikeuden.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamat määräykset ja niiden perustelut

1. Valtausoikeus on voimassa viisi (5) vuotta tämän päätöksen antopäivästä.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan ottaen huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Hakija on esittänyt tutkimussuunnitelman, jota on pidettävä kaivoslain (503/1965) 8 §:n mukaisena ja riittävänä.

Hakijalla on määräajan jälkeen mahdollisuus hakea valtausoikeuden voimassaololle jatkoaikaa siten kuin kaivoslaissa (621/2011) malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta säädetään. Kaivoslain (621/2011) 180.2 §:ssä olevan siirtymäsäännöksen mukaan valtausoikeuden voimassaolon jatkamiseen sovelletaan, mitä lain 61, 66 ja 72 §:ssä säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Kaivoslain (621/2011) 66 §:n 2 momenttiin perustuvan kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.1 §:n mukaan hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi tulee toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen valtausoikeuden voimassaolon päättymistä.

2. Valtaaja ei saa ilman maanomistajan lupaa käyttää hyväkseen valtausalueella louhittuja kaivoskivennäisiä muuten kuin on välttämätöntä niiden käyttökelpoisuuden ja markkinomismahdollisuuksien tutkimista varten.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu kaivoslain (503/1965) 12.3 §:n rajoite koskien valtausalueella louhittujen kaivoskivennäisten hyväksi käyttämistä.

3. Valtaajan on suoritettava valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen valtauskorvaus, jonka suuruus on 20 euroa hehtaarilta. Valtaajan on vuoden kuluessa valtauskirjan antopäivästä lukien toimitettava kaivosviranomaiselle todistus maanomistajille suoritettua ensimmäisestä valtauskorvauksesta. Seuraavilta vuosilta valtaajan on suoritettava valtauskorvaus viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 15. päivänä. Ellei val-

tauskorvausta makseta, valtaus voidaan julistaa menetetyksi. Valtausalueilla ei saa suorittaa tutkimustöitä, ennen kuin kyseessä olevan vuoden valtauskorvaus on suoritettu.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu maanomistajien kaivoslain (503/1965) 15 §:ään perustuva oikeus valtauskorvaukseen. Valtauskorvauksen suuruus määräytyy kaivoslain (621/2011) 179.2 §:n mukaisesti.

4. Valtaajan on ilmoitettava kirjallisesti valtausalueeseen kuuluvien ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on tehtävä niin hyvissä ajoin, että omistajalla tai haltijalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 15.3 §:ään perustuva oikeus vaatia vakuuden asettamista ennen tutkimustöiden aloittamista on valtausalueen tai siihen rajoittuvan alueen omistajan tai haltijan oikeussuojan kannalta keskeinen. Jotta tätä oikeutta olisi mahdollista käyttää tehokkaasti, on valtaajan annettava tieto näille tahoille riittävän ajoissa. Korvausvelvollisuus on pysyvästä ja ohimenevästä vahingosta tai haitasta, joka tutkimustöistä tai alueiden käytöstä aiheutuu. Lisäksi on otettu huomioon kaivoslain (621/2011) 12 § koskien ilmoitusta malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista.

5. Valtaajan on toimitettava vuosittain kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Selvityksen tulee sisältää tiedot käytetyistä tutkimus- ja työmenetelmistä sekä yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja niiden pääasiallisista tuloksista. Kalenterivuosiokohtaisen selvityksen jättämisen ajankohta ilmenee kulloisestakin kaivosviranomaisen raportointia koskevasta ohjeesta.

Perustelut: Selvityksen toimittamisvelvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 14 §:ään lain 179.3 §:ssä tarkoitetun siirtymäsäännöksen myötä. Lainkohdan nojalla asiasta on säädetty tarkemmin kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 4 §:ssä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita yksityiskohtaisemmin raportoinnin muodosta ja ajankohdasta Tukesin internet-sivuilla julkaistavassa ohjeessa.

6. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on välittömästi saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Valtaajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

7. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on kuuden (6) kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietomateriaali ja edustava osa kairasydämistä.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

8. Valtaaja ei saa päästää maahan polttoainetta tai muita ympäristölle vaarallisia aineita, joista voi aiheutua maaperän pilaantumista. Valtaajan on myös huolehdittava siitä, että toiminnasta syntyneet jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn ja ettei toiminnasta aiheudu roskaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (86/2000) 7 §:ssä säädetty maaperän pilaamiskielto koskee myös malminetsintää. Ottaen huomioon päätöksen mukaan sallitut tutkimustoimenpiteet maaperän pilaantumisvaaraa arvioidaan lähinnä voivan aiheutua, jos valtaaja jättäisi tai päästäisi maaperään polttoainetta tai muuta ympäristölle vaarallista ainetta. Jätelain (646/2011) 28 §:n nojalla valtaajan on järjestettävä jätehuolto sekä noudattaa, mitä jätelain 29 §:ssä säädetään jätteen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta. Jätelain 72 §:n roskaamiskielto koskee myös malminetsintää. Sen nojalla on kielletty ympäristöön jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Jätelain 73 §:n nojalla roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.

9. Valtausoikeuden nojalla mahdollisesti tehtävien kairausten osalta valtaajan tulee huolehtia, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpaan.

Perustelut: Määräyksellä kairausputkien katkaisemisesta mahdollisimman lähellä maanpintaa parannetaan alueen muiden käyttäjien turvallisuutta siten kuin kaivoslain (503/1965) 12.2 § edellyttää. Toimenpide on perusteltu myös kaivoslain (503/1965) 20 §:n tarkoituksessa, jonka mukaan valtaajan on luovuttuaan valtauksesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

10. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa koelouhintaa, kuivattamista tai koerikastusta taikka muita ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä, on valtaajan ilmoitettava tästä etukäteen kaivosviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteen aloittamista. Kaivosviranomainen voi valvontaa varten ilmoituksen saatuaan tarvittaessa antaa määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Perustelut: Koska valtaaja ei ole esittänyt kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaista tutkimussuunnitelmaa niin yksityiskohtaisesti, että valtausoikeudesta päätettäessä olisi mahdollista arvioida kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden nojalla tehtävien tutkimustoimenpiteiden tarpeellisuutta tutkimustyön tavoitteiden kannalta, liitetään päätökseen määräys toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus ennen ryhtymistä lain 12 §:ssä sallituihin, mutta vaikutuksiltaan tavanomaisia tutkimustoimenpiteitä merkittävämpiin toimenpiteisiin. Tällä varmistetaan sen selvittäminen, onko hankkeesta tarpeen suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettely tai edellyttääkö hanke ympäristönsuojelulain (86/2000) 61 §:ssä tarkoitettua koetoimin-

tailmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja 621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

11. Valtaajan tulee sovittaa Natura 2000 -kohteiden läheisyydessä sijaitsevilla alueilla tutkimustoimenpiteensä siten, ettei toimenpiteillä merkittävästi heikennetä Natura-valinnan perusteena olevia luontotyyppisiä tai lajien elinympäristöjä. Tutkimustoimenpiteet on rajoitettava siten kuin edellä kohdassa Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu on todettu.

Tämän päätöksen nojalla ei ole sallittua käyttää läheistä Natura-aluetta tutkimusten tekemiseen eikä kaivoslain (503/1965) 12 §:ssä tarkoitettuun liikkumiseen ja alueiden käyttöön.

Perustelut: Hakemuksen sekä saatujen lausuntojen perusteella voidaan arvioida, etteivät tutkimukset edellytä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyn suorittamista.

Ottaen huomioon ennalta varautumisen periaatteen, valtausoikeuden nojalla sallitut tutkimustoimenpiteet on kuitenkin rajoitettava ja niiden suorittamistapaa ohjattava Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla tai niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla alueilla. Tämän rajauksen jälkeen kaivosviranomaisen on päätöstä tehdessään ollut mahdollista arvioida, ettei luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä ole tarpeen toteuttaa.

Tutkimustoimenpiteet ja liikkuminen läheisellä Natura-alueella on kielletty sen varmistamiseksi, että Natura-valinnan perusteena olevat luontoarvot säilyvät luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla.

12. Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista laadittava Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa esiin tuodun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan ja sen välittömässä läheisyydessä olevien tutkimusalueiden Somero 3 ja Somero 4 osalta tarkempi tutkimussuunnitelma aiotuista tutkimuksista ja toimitettava se hyvissä ajoin etukäteen ELY-keskukselle sekä tiedoksi kaivosviranomaiselle. Tutkimussuunnitelmassa on kuvattava ne toimenpiteet, joiden avulla valtaaja varmistaa, ettei tutkimuksista aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n nojalla.

Perustelut: Hämeen ELY-keskuksen lausunnon mukaan alueella on yksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Luonnonsuojelulain (1096/1996) 49.1 §:n mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Valtaajalle on tarpeen antaa määräys tutkimussuunnitelman esittämisestä, jotta Hämeen ELY-keskus voi tarvittaessa puuttua tutkimustoimenpiteiden laatuun luonnonsuojelulain nojalla tai pyytää kaivosviranomaista kiinnittämään huomiota asiaan kaivoslain (503/1965) nojalla. Lupamääräystä annettaessa on otettu huomioon, että luonnonsuojelulain 49 §:n määräykset ovat sellaisenaan kaikkia toimijoita sitovaa lainsäädäntöä.

13. Tutkimustoimenpiteiden suorittaminen valtausalueella Somero 8 sijaitsevaksi ilmoitetun viljankuivaamon läheisyydessä 50 metrin säteellä on kielletty silloin, kun kuivuria käytetään tarkoituksensa mukaisesti sadonkorjuun aikana.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:ssä on lueteltu ne alueet, jonne ei voida myöntää valtausoikeutta. Mahdollisten kaivoslain (503/1965) 6 §:ssä tarkoitettujen valtauksen esteiden olemassaolo on arvioitava jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Momentin 6-kohdan mukaan rakennus, jota käytetään työhuoneena, on valtauksen este eikä tutkimustöitä saa tehdä 50 metriä lähempänä tällaista rakennusta.

Valtausalueella Somero 8 sijaitsevaa kuivurirakennusta on pidettävä kaivoslain (503/1965) tarkoittamana työhuoneena niinä aikoina, kun sitä käytetään viljan kuivaamiseen. Koska sen ominaisuus työhuoneena on kuitenkin voimakkaasti tilapäistä, kuivuria ei ole katsottu olevan tarpeen rajata pois valtausalueesta vaan määräys tutkimusten rajoittamisesta alueella kuivurin käyttöaikana on katsottu riittäväksi.

14. Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksissä säädetään, valtaajan on noudatettava malminetsinnässä ja alueiden käytössä, mitä muualla laissa säädetään.

Perustelut: Maininnalla muualla laissa olevien velvoitteiden ja määräysten noudattamisvelvollisuudesta kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, että kaivoslain (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten mukaista etsintätoimintaa harjoitettaessa tulee myös muualla laissa olevat veloitteet, rajaukset ja määräykset huomioida.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä. Lisäksi todetaan, että

- Asian ratkaisussa sovellettavaksi tulevan kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6)-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa 50 metriä lähempänä rakennusta, jota käytetään tai aiotaan käyttää asuntona, loma-asuntona tai työhuoneena, taikka sellaista rakennusta varten varattua tonttia tai rakennuspaikkaa, jossa on aloitettu rakentamista tarkoittavat työt.

Koska hakemuksesta kuultaessa on käytetty virheellistä karttaa, jossa hakemusalue on eräiltä osin merkitty haettua suuremmaksi (ks. yksityiskohtaisemmin otsikko "Alueesta tarkemmin" päätöksen sivulla 6), Tammelan kunta on tuonut lausunnossaan esiin myös sellaisia rakennuspaikkoja, jotka hakija on hakemuksessaan rajannut valtausalueen ulkopuolelle. Tammelan kunnalta saadun selvityksen mukaan kunnan lausunnossa tarkoitettu alueella Somero 4 oleva rakennuspaikka on 18.12.2008 valmistunut yhden asunnon talo, alueella Somero 8 olevat kaksi rakennuspaikkaa ovat vuosina 1920 ja 1972 valmistuneet yhden asunnon talot ja alueella Somero 9 oleva yksi rakennuspaikka on vuonna 1952 valmistunut erillinen vapaa-ajan asunto. Hakija on rajannut kaikki edellä mainitut rakennukset valtausalueen ulkopuolelle päätöksen liitteenä olevan kartta-aineiston mukaisesti. Koska kyseessä olevia rakennuksia käytetään tai aiotaan käyttää

asuntolina tai loma-asuntolina, ne muodostavat kaivoslain (503/1965) mukaisen esteen valtaukselle ja ne on valtausoikeuden myöntämiseksi näin ollen myös tullut rajata valtausalueesta kaivoslain (503/1965) tarkoittamine suojavyöhykkeineen.

Alueiden Somero 1-3 ja Somero 9 osalta hakija on rajannut kaikki Tammelan kunnan lausunnossaan esiin tuomat rakennuspaikat valtausalueen ulkopuolelle päätöksen liitteenä olevan kartta-aineiston mukaisesti.

Alueella Somero 8 Tammelan kunnan lausunnossa sijaitsevaksi ilmoitettua kuivuria ei ole pidettävä sellaisena valtauksen esteenä, joka tulisi rajata pois valtausalueesta, mutta se on otettu maataloustyöhön liittyvänä rakennuksena otettu huomioon lupamääräyksellä 13.

Alueen Somero 12 osalta rajausta ei ole katsottu olevan tarpeen muuttaa, koska sen alueella ei sijaitse kaivoslain (503/1965) tarkoittamia valtauksen esteitä, vaan rakennustunnuksettomia rakennuksia.

Kaivosviranomaisen on tarkistanut karttajärjestelmän avulla hakemuksessa ilmoitetut pinta-ala- ja tilatiedot ja tehnyt tarvittavat korjaukset kyseisiin tietoihin.

- Ympäristöä voimakkaimmin muuttavat tutkimustoimenpiteet - koelouhinta, kuivattaminen tai koerikastus taikka muut ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteet - on rajattu lupamääräyksellä 10 pois suoraan tämän päätöksen nojalla suoritettavista toimenpiteistä. Hakemuksen sekä saatujen viranomaislausuntojen perusteella voidaan arvioida, ettei suunnitelluista tutkimustoimenpiteistä aiheudu läheisen Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen valintaperusteina olleita suojeluarvoja vaarantavia vaikutuksia eivätkä tämän päätöksen mahdollistamat tutkimukset edellytä luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitetun arviointi- ja lausunnotmenettelyn suorittamista. Valtausalueen sisällä vaikutuksia on lisäksi rajoitettu lupamääräyksillä 8 ja 11 siten, että luonnon monimuotoisuus ja alueen virkistyskäyttö eivät häiriinny.
- Malminetsintätyön laatu yleisesti huomioon ottaen kaivosviranomaisen ei pidä tarpeellisena antaa valtausvaiheessa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnossa esitetyllä tavalla määräystä erillisen kokonais selvityksen tekemiseen liito-oravan mahdollisista lisääntymis- ja levähdyspaikoista alueella. Tiedossa oleva liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on huomioitu lupamääräyksessä 12.

Koska kyseessä on tutkimusvaihe, ei mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia käsitellä tässä päätöksessä. Valtausalue on rajattu kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6-kohdan mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)
 Kaivoslaki (621/2011)
 Kaivosasetus (663/1965)
 Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
 Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
 Hallintolaki (434/2003)
 Jätelaki (646/2011)
 Ympäristönsuojelulaki (86/2000)
 Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (630/2010)

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määrään lukematta. Valitusaika päättyy **14.4.2014**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriin ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttala-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

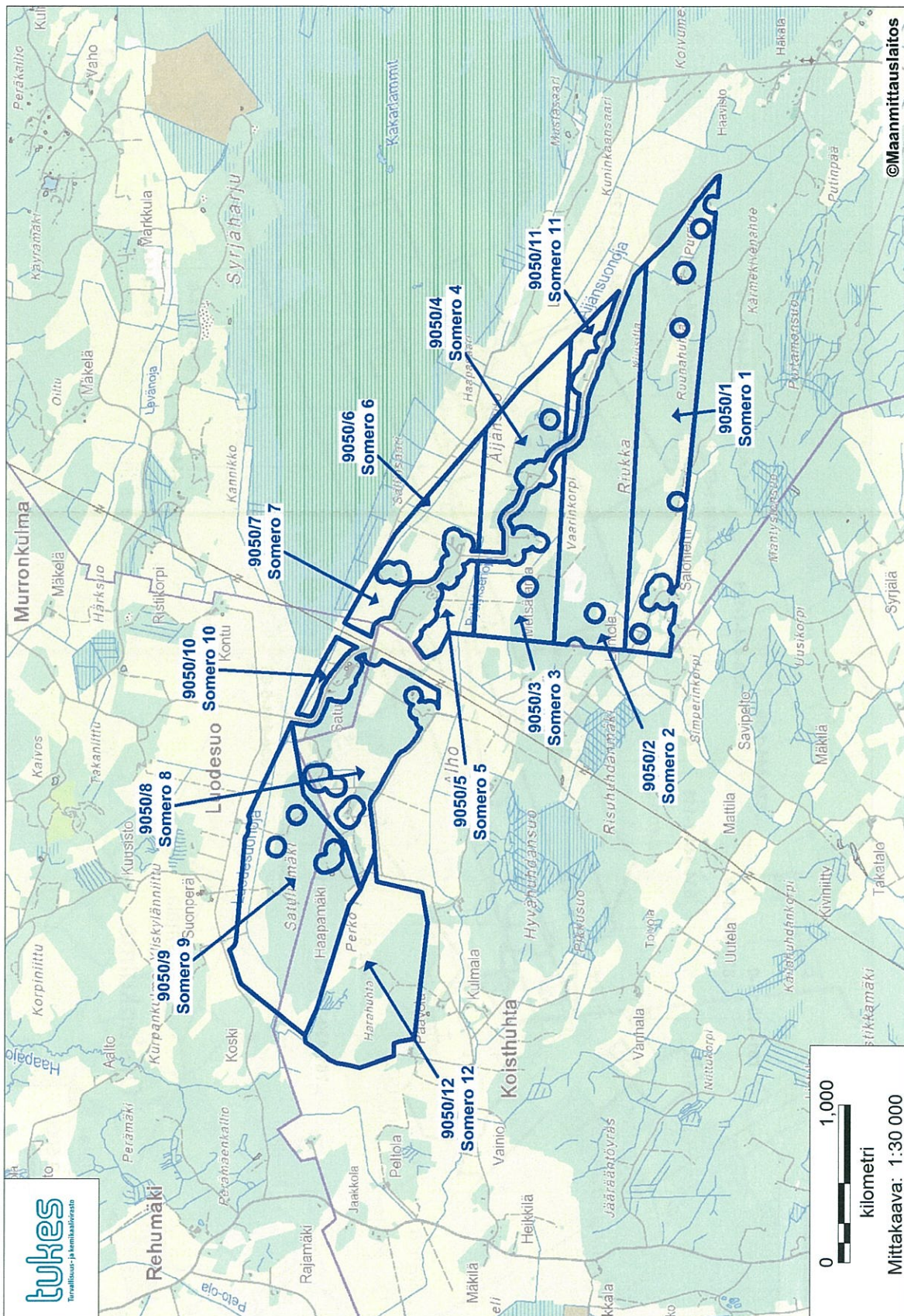
puhelin: 029 56 42200

telekopio: 029 56 42269

sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Lista asianosaisista

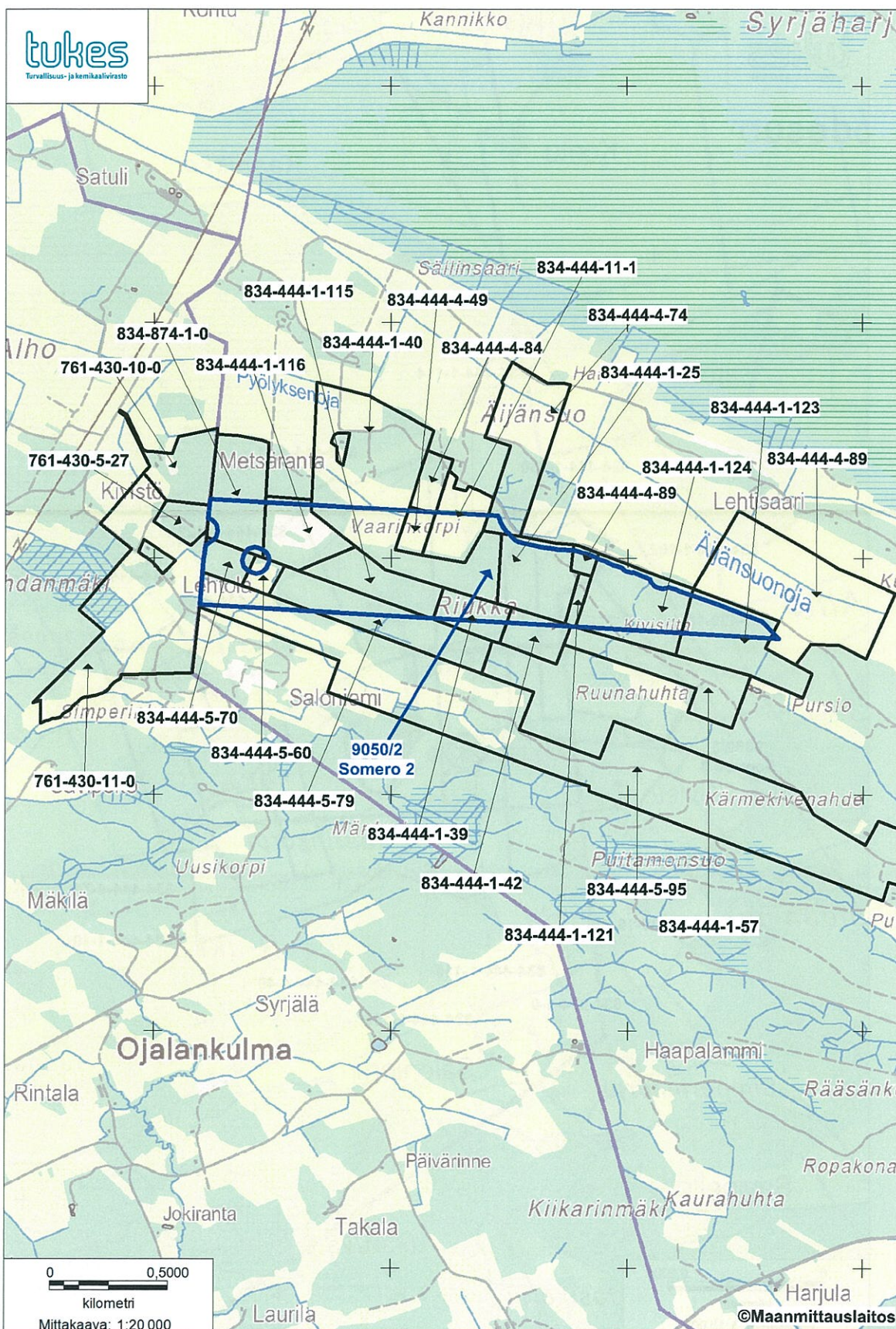
Kartta valtausalueista Somero 1-12
(kartan mittakaava ohjeellinen)

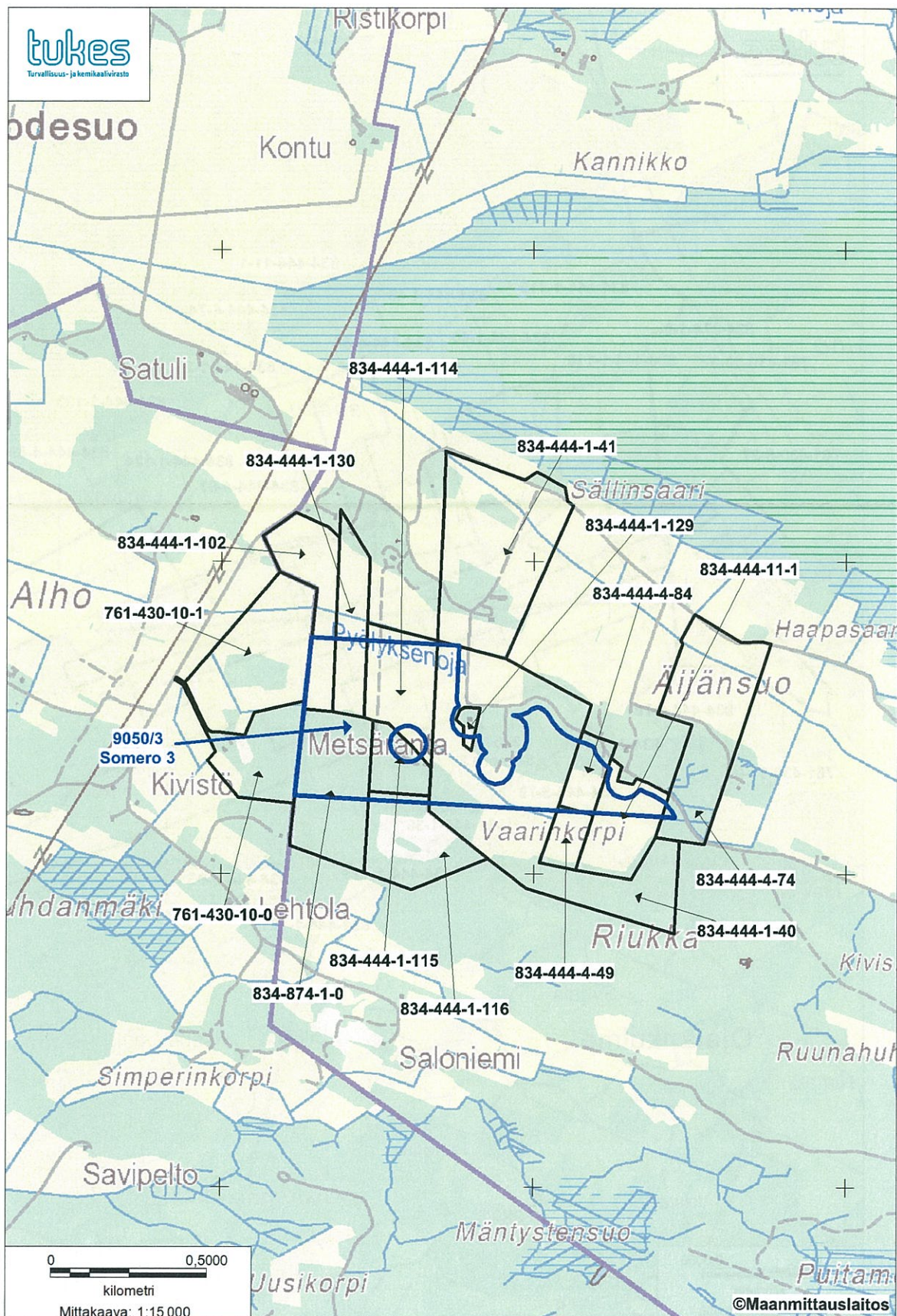

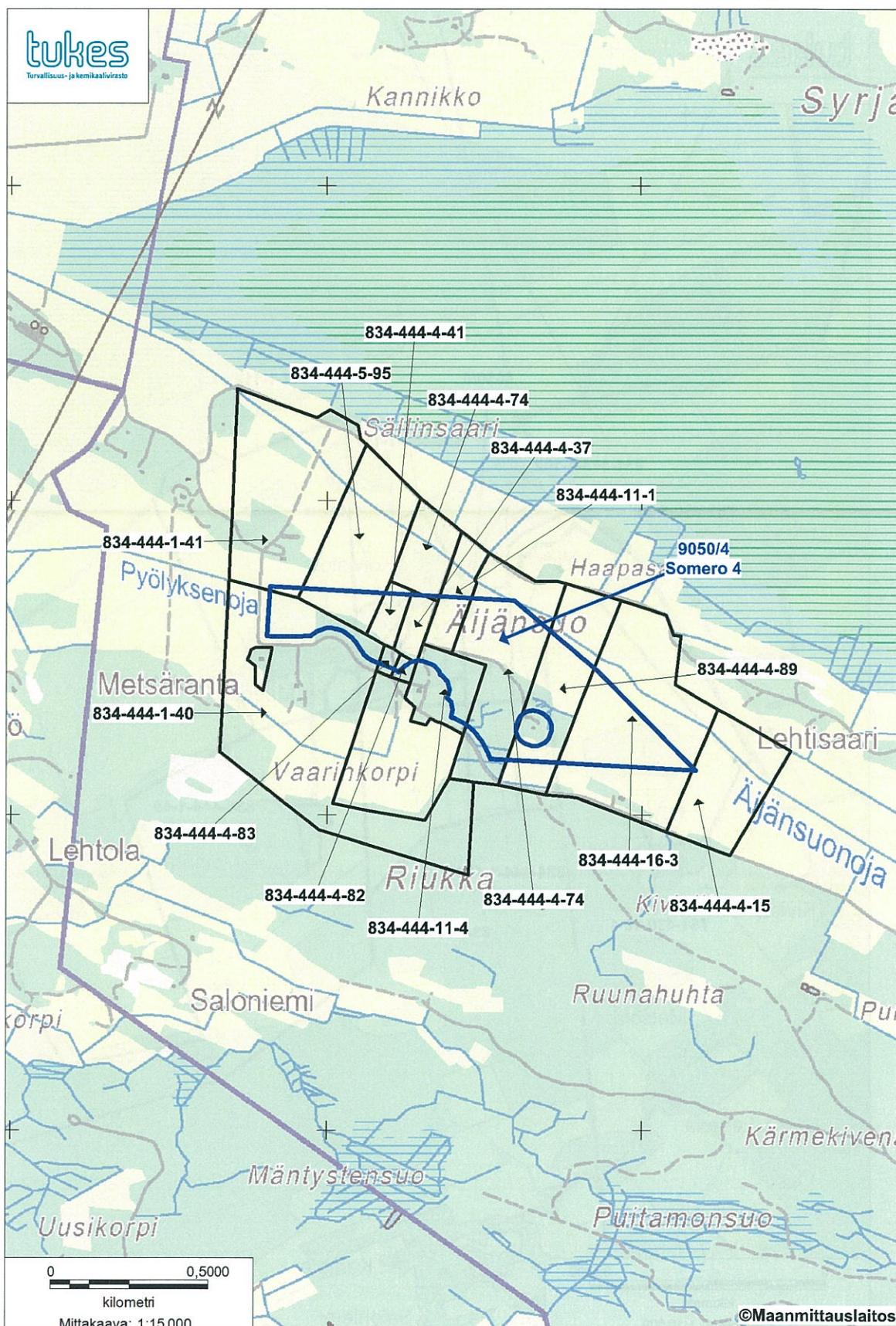
Kartta valtausalueesta Somero 2
(kartan mittakaava ohjeellinen)

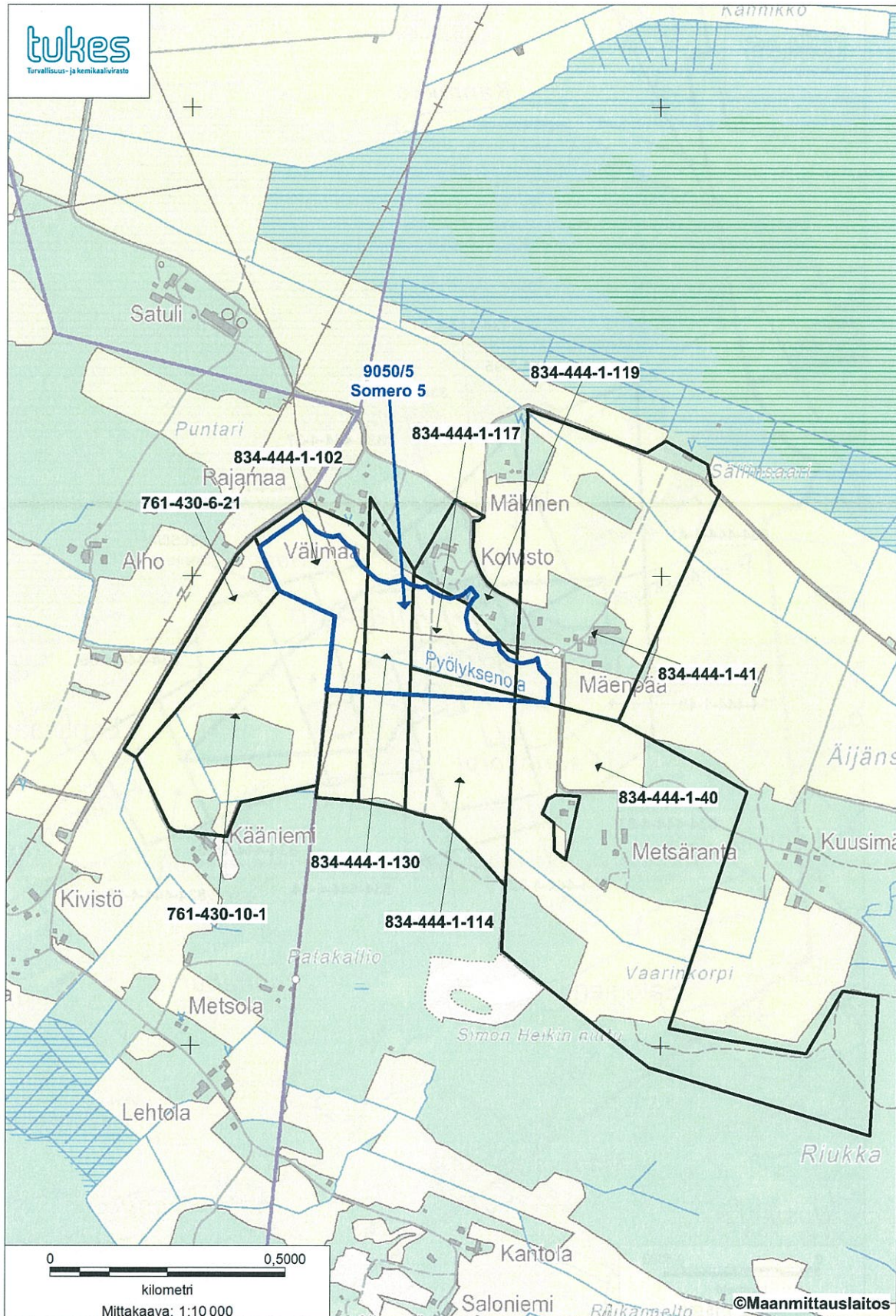
Kartta valtausalueesta Somero 3
(kartan mittakaava ohjeellinen)

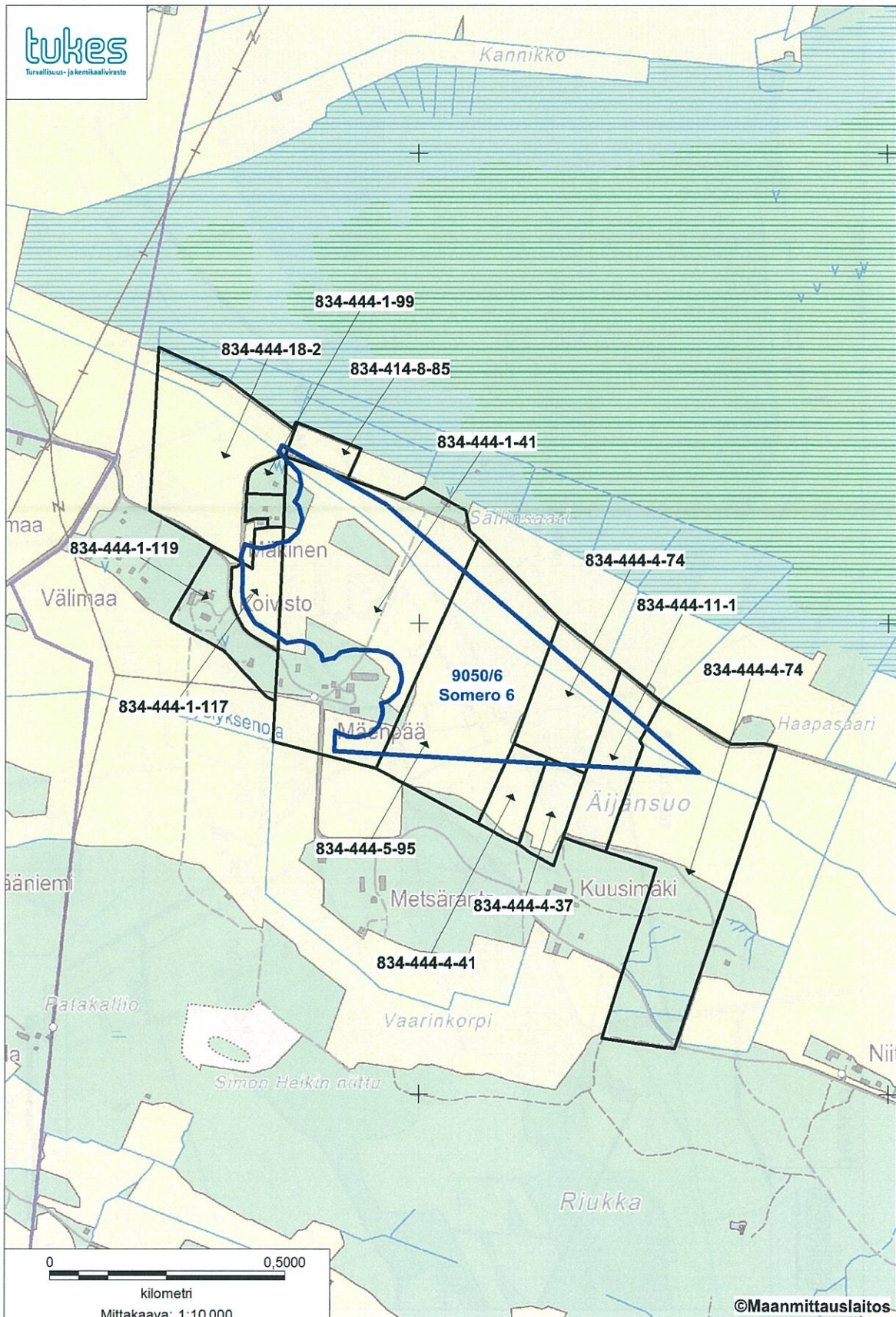
Kartta valtausalueesta Somero 4
(kartan mittakaava ohjeellinen)

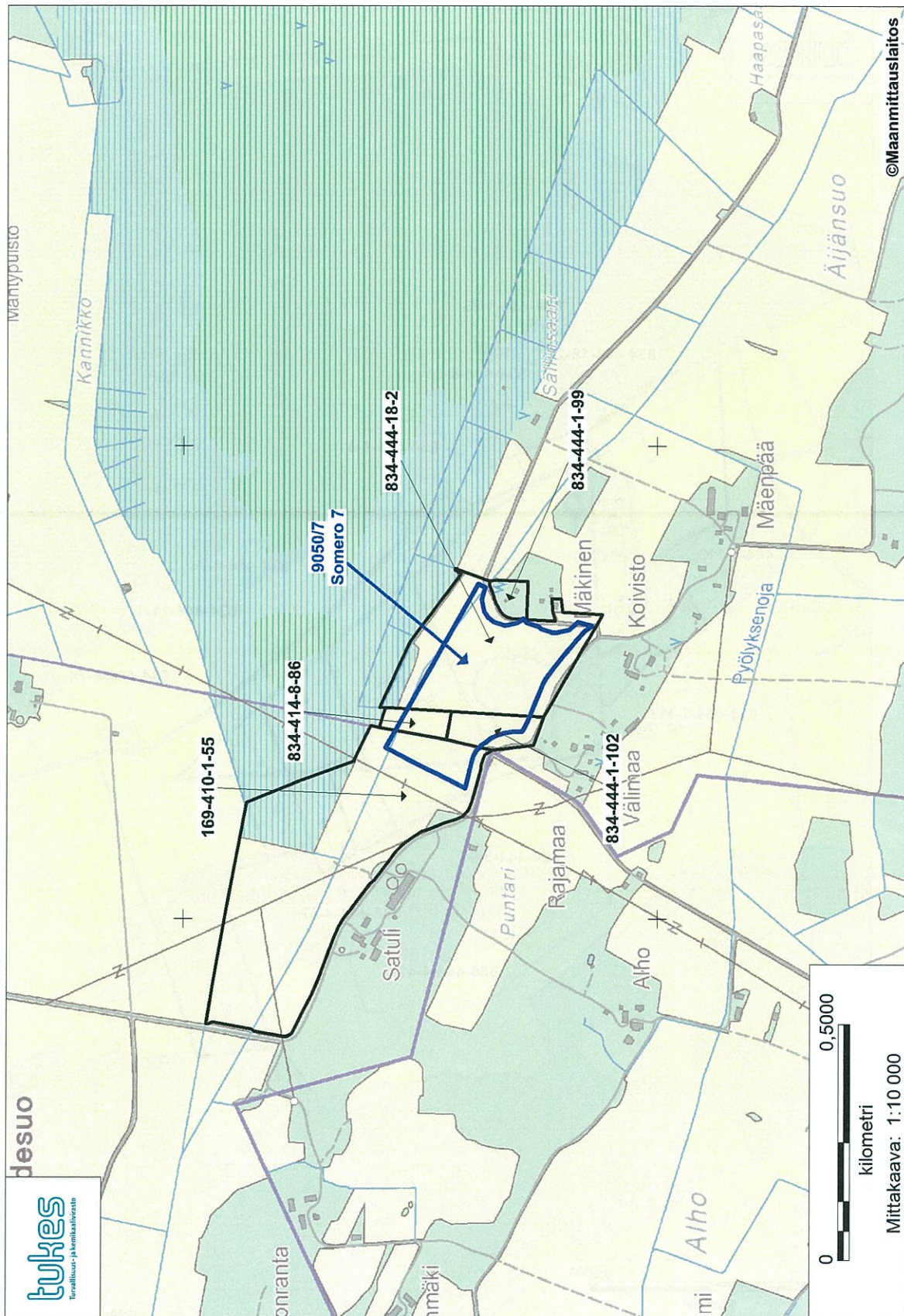
Kartta valtausalueesta Somero 5
(kartan mittakaava ohjeellinen)

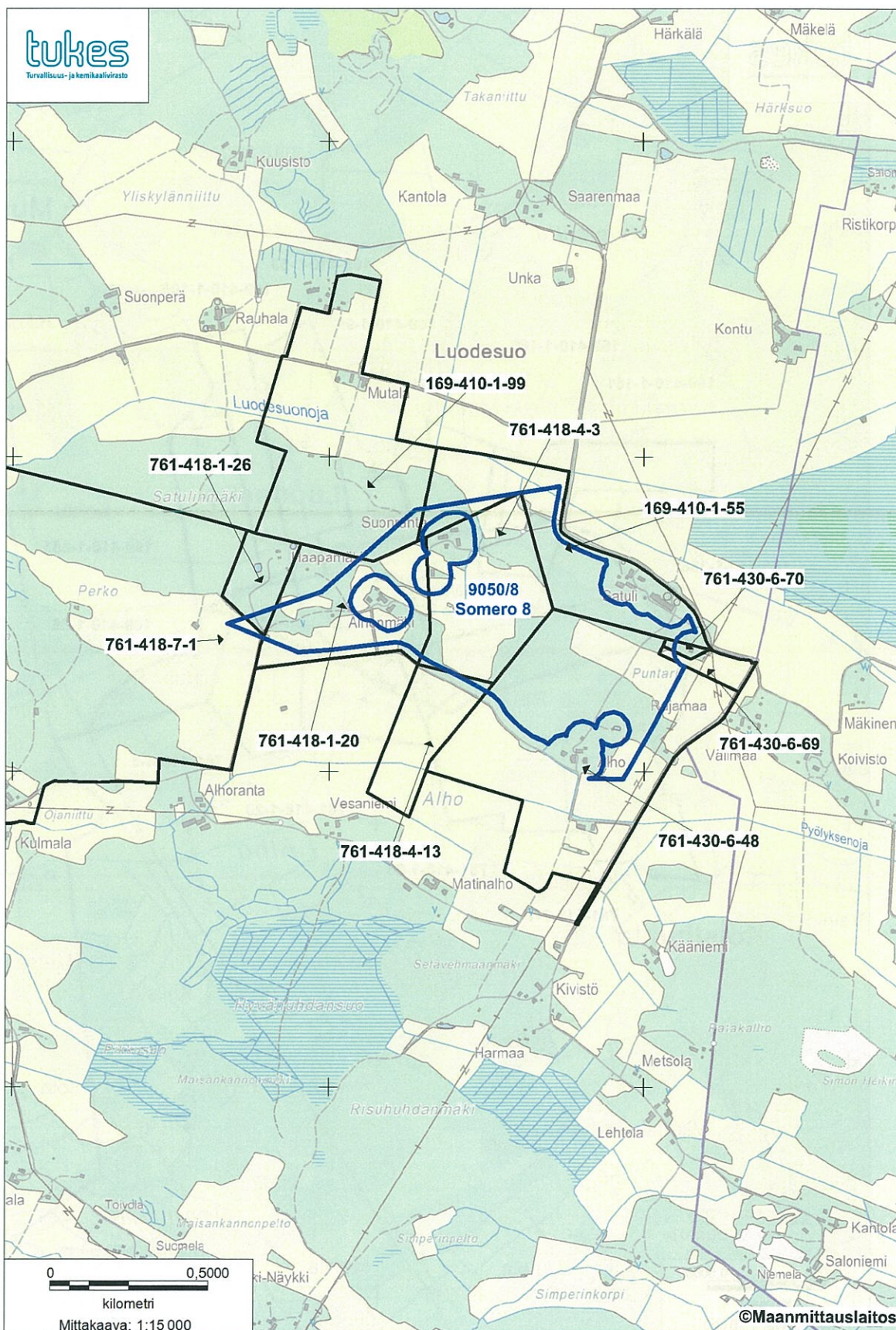
Kartta valtausalueesta Somero 6
(kartan mittakaava ohjeellinen)

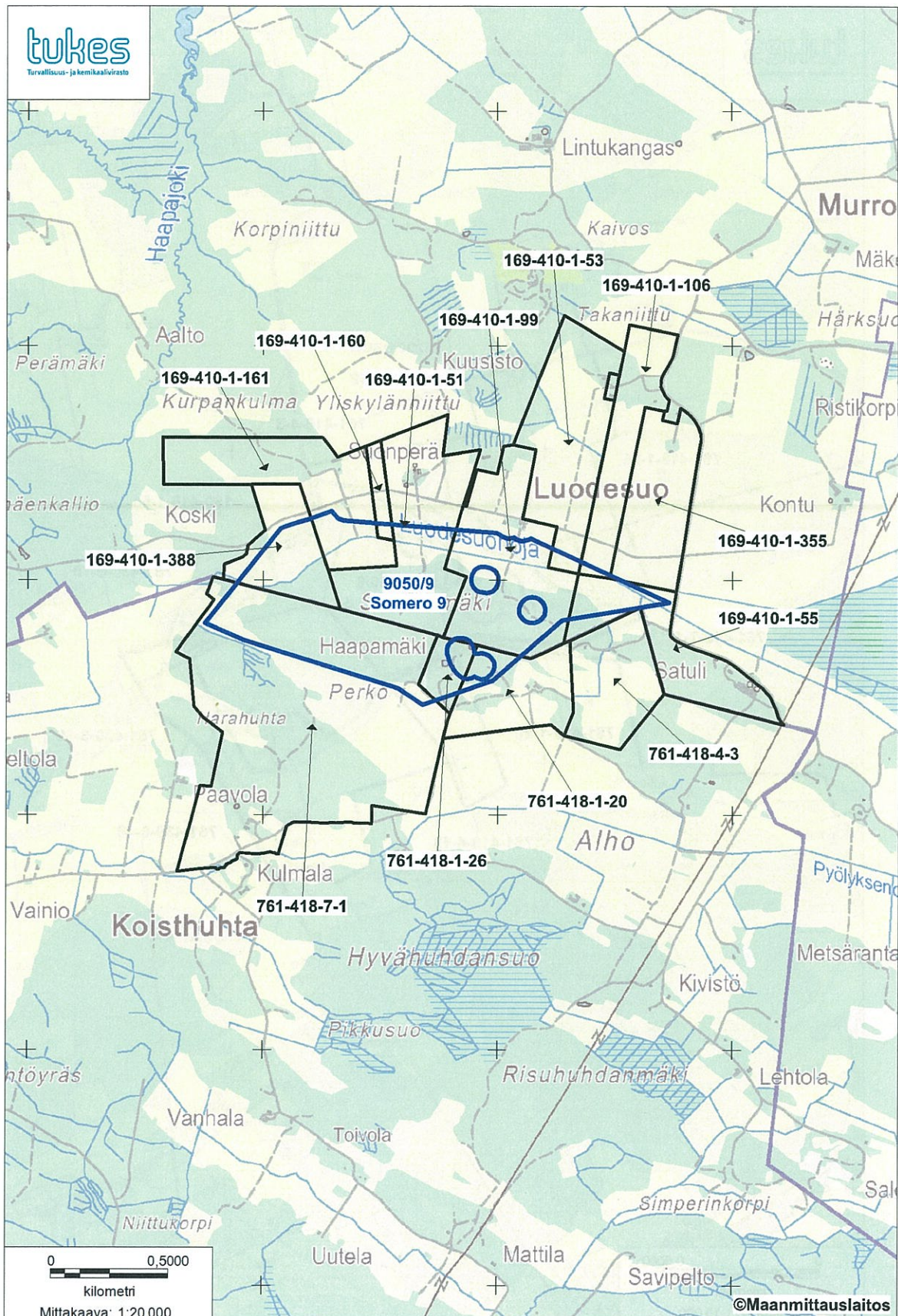
Kartta valtausalueesta Somero 7
(kartan mittakaava ohjeellinen)

Kartta valtausalueesta Somero 8
(kartan mittakaava ohjeellinen)

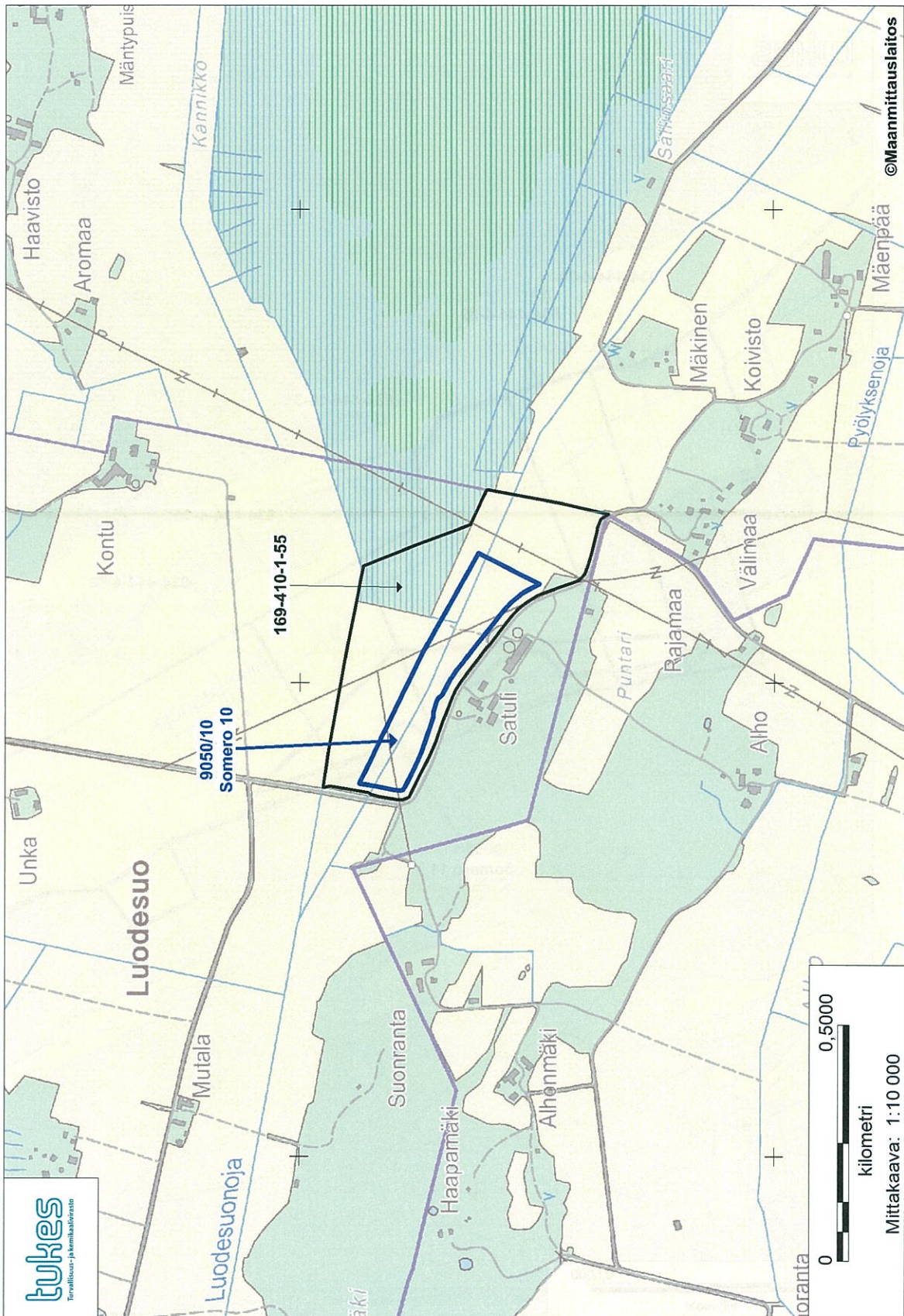

Kartta valtausalueesta Somero 9
(kartan mittakaava ohjeellinen)

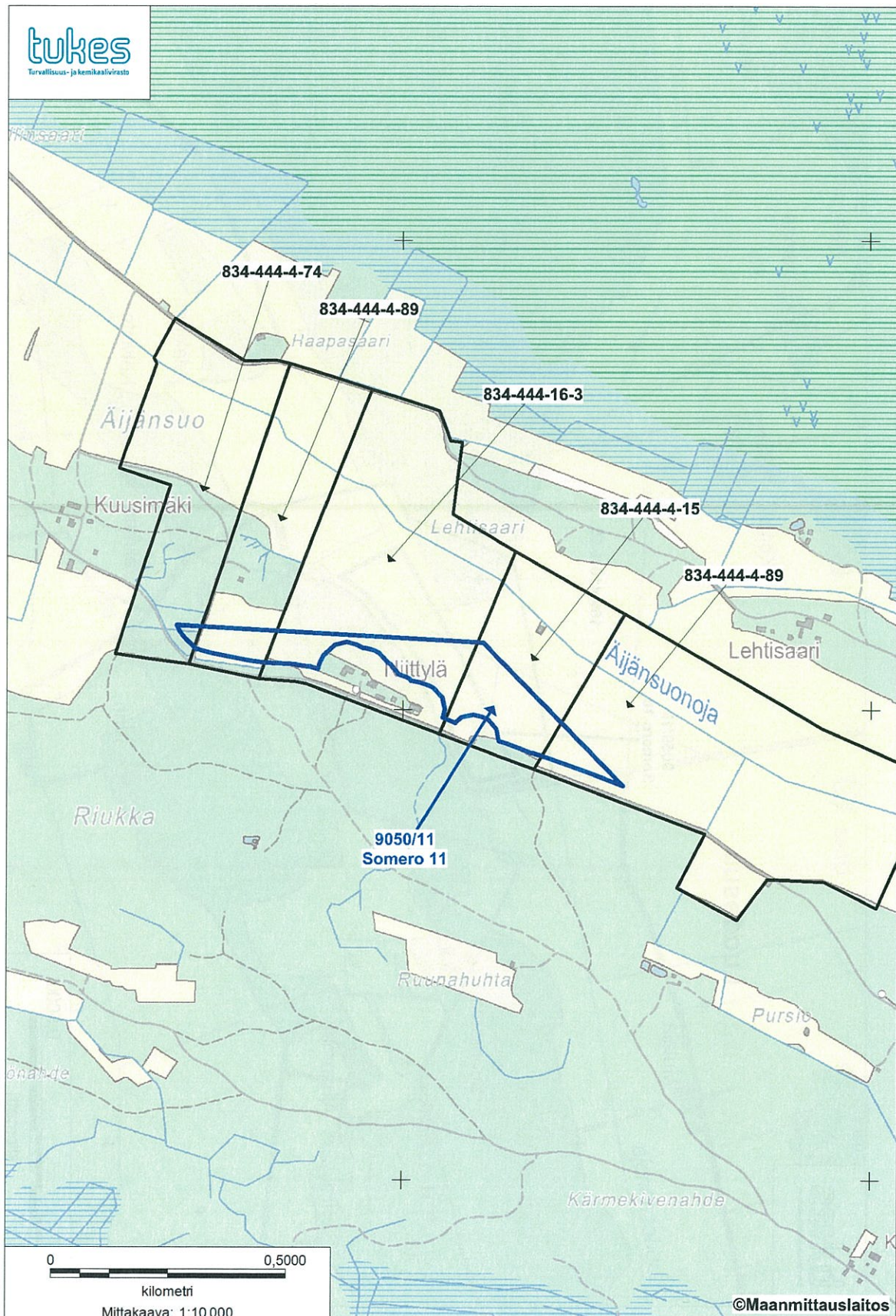

Kartta valtausalueesta Somero 10
(kartan mittakaava ohjeellinen)

Kartta valtausalueesta Somero 11
(kartan mittakaava ohjeellinen)

Kartta valtausalueesta Somero 12
(kartan mittakaava ohjeellinen)

